

Teave peidetud (latentse) tuberkuloosi infektsiooni kohta

Mis on peidetud tuberkuloosi infektsioon?

Sellises olukorras inimene on saanud tuberkuloosinakkuse, kuid tuberkuloosibakterid on jäänud organismi puhkeseisundisse. Inimesel puuduvad sümptomid, ta ei ole haige, ja ta ei nakata haigust teistele.

Neljandikul maailma elanikkonnast on peidetud tuberkuloosi infektsioon. Suurim osa nendest on saanud nakkuse riikides, kus tuberkuloos on tavaline (peaaegu kogu Aasia, Aafrika, Lõuna- ja Kesk-Ameerika, suur osa Ida-Euroopa riikidest). Soomes oli tuberkuloosi varem palju. Sellepärast on paljud enne 1950. aastat Soomes sündinud inimestest saanud lapsepõlves või nooruses tuberkuloosinakkuse.

Miks peidetud tuberkuloosi infektsiooni peaks ravima?

Ravi eesmärgiks on hävitada organismis peidetud tuberkuloosibakterid ja niiviisi takistada haigestumist.

Peidetud tuberkuloosi infektsioon võib ärgata ellu mingis faasis, hoolimata sellest, et nakatumisest on möödunud isegi kümneid aastaid. Siis inimene haigestub, tekivad sümptomid ja ta võib levitada tuberkuloosi oma lähedaste inimeste ringkonnas. Haigestumise risk on suurim umbes kahe aasta jooksul peale nakatumist. Peale seda on haigestumine tingitud organismi immuunsüsteemi ajutisest või püsivast nõrgenemisest.

Peidetud tuberkuloosi infektsiooni otsitakse nendelt, kellel on suur risk haigestumiseks

Tuberkuloosinakkusega kokku puutunutest need on eriti haigestunu lähedaste inimeste ringkond, nagu samas leibkonnas elavad inimesed. Tervishoiuametnikud määravad kindlaks uuritavate hulga. Ainult kolmandik lähikontaktsetest saab tuberkuloosinakkuse.

- Sajast tuberkuloosinakkuse saanud täiskasvanust umbes kümme haigestub tuberkuloosi. Pooled nendest kahe aasta jooksul ja ülejäänud hiljem ülejäänud elu ajal.
- Alla 1-aastastest lastest iga teine ja 1-5-aastastest lastest iga neljas võib haigestuda peale nakkuse saamist. Samuti on teismelistel ja noortel täiskasvanutel suurem haigestumise risk kui vanematel inimestel. Sellepärast otsitakse nakkust alla 35-aastaste lähikontaktsete hulgast.
- Haigestumise riski mõjutab märkimisväärselt organismi kaitsevõime. Uuringud viiakse läbi vanusest sõltumata, kui lähikontaktsetel esineb kaitsevõimet nõrgendavaid haiguseid või ravimikuure.

Immuunsüsteemi kõigutavad haigused, ravimid ja ravimeetmed, mille käigus uuringud tehakse:

- HIV-infektsioon
- Silikoos (kopsukvartstolmustus)
- Organi siirdamist planeerides
- Kroonilise neerupuudulikkuse edenedes kunstneeruravi nõudvaks
- Bioloogilise ravi või JAK profülaktilise ravimi alustamist planeerides

Kuidas peidetud tuberkuloosi infektsiooni välja selgitatakse?

Täiskasvanutel kasutatakse veretesti (IGRA, Interferon Gamma Release Assay), alla 7-aastastel lastel ka nahatesti (Mantoux).

Kuidas peidetud tuberkuloosi infektsiooni ravitakse?

Enne raviga alustamist veendutakse, et inimesel ei ole tuberkulooshaigusele viitavaid sümptomeid ja kopsupilt on normaalne. Vajadusel kogutakse rögaproovid. Vereproovides kontrollitakse hemoglobiini, leukotsüüdid, maksa- ja neeruproovid ja HIV-test.

Raviotsus tehakse peale individuaalset kaalumist ja vestlust. Ravi antakse ainult siis, kui inimesel on selleks soov ja ta kohustub ravile. Ravi alustatakse ja seda jälgitakse avaliku sektori tervishoius (haiglas või tervisekeskuses). Uuringud ja ravi on kliendimakseseaduse alusel tasuta.

Ravis kasutatakse tuberkuloosiravimeid. Arst valib juhtumipõhiselt kõige paremini sobiva ravimi või ravimikombinatsiooni. Ravi kestab 3-9 kuud olukorrast ja ravimikombinatsioonist sõltuvalt. Raviga võivad kaasneda kõrvalmõjud. Lugege selle kohta juurde eraldi patsiendijuhendist.

Kui tõhus ravimikuur on?

Ravimikuuriga võidakse takistada tuberkulooshaiguse arenemine suuremal osal täiemõõdulise ravi saanutel.

Kas tohin võtta ravimikuuri raseduse ajal?

Kui rasedust alles planeeritakse, on mõistlik teha läbi peidetud tuberkuloosi infektsiooni ravi enne raseduse algust.

Enne maksapõletiku risk on raseduse ajal mingil määral kasvanud. Sellepärast alustatakse raviga kõige meelsamini umbes 3 kuud peale sünnitust. Raviotsus tehakse alati individuaalselt, täpse kaalumise alusel. Tuberkuloosiravimid ei põhjusta lootele ohtu.

Hoolitsege iseenda eest!

Saate tugevdada oma immuunsüsteemi oma eluviisidega. Siis hoolitsege iseenda eest! Sööge mitmekülgset, liikuge ja magage piisavalt. Lõpetage tubaka suitsetamine ja tarvitage alkoholi mõõdukalt. Hoiduge stressist. Kasutage D vitamiinilisandit: heledanahalised minimaalselt pimedal aastaajal oktoobrist aprillini, tumedanahalised kõigil aastaaegadel.

Võtke ühendust arstiga, kui teil tekib pikale veninud köha, limasus, röga, isutus, kõhnumine, tugev väsimus või öine higistamine.

Lugege lisa tuberkuloosi kohta: www.tuberkuloosi.fi